

Megele Bertalan.

Megjelenik
hétente egyszer, csásrnapi.

Szerkesztőség:
B-Gyulán, a polgári iskola épületében.

Kiadó hivatal:
Gyulán Dobay János könyvnyomdája és Winkle Gábor könyvkereskedése.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Gyulánra czímezendők, és legfeljebb minden péntek estéig be kell juttatni.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,

TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva vagy vidékre 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnyegyre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasabos petitior 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többesziros hirdetéseknek engedmény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyit-tér sora 10 kr.

Hirdetések felvételnek: B-Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvárusnál. — B-Csabán a nyomdában. — Budapestben Haasenstein és Vogler, — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtatnak hirdetések vidékekről levélbeni megrendelés által a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

Gondolkodjunk a realiskolákról.

Alkotmányunk felfüggesztése alatt a politikai pályának gyűlöletes volta kényszerített sok szülőt arra, hogy gyermekét realirányban nevelje; alkotmányunk visszaállítása után pedig az a körülmény csábította őket ugyanarra, hogy a realirány tanpályája rövidebb, célja hamarabb elérhető s egyáltalán jutalmazóbb is volt, mint a gymnasiális irányé. Ezen hasznossági szempont hódítása különösen 1872-ben vált szembeötlővé, a midőn a realiskolások létszáma 5472-ről egy év alatt 6730-ra ugrott.

Mivel azonban a műveltségnek egyik nélkülözhetlen tényezője maga az idő, mint a mely nélkül a tanultaknak bennünk megérniük lehetetlen, másik meg az irodalmi, műveltség és az erkölcsi tudományok; mivel ezen tényezők a realiskolákban a gymnasiomokhoz mérten csak kis mértékben vétettek számba; következett, hogy a realiskolák növekedéit a művelt emberek sorából lassan-lassan kezdték kifeledni.

Nem sokkal állott a dolog jobban azokra nézve sem, a kik a realiskola után még a műgyetemen is tanultak, mert reájok meg az a keserű tapasztalás várt, hogy a gymnasiumból odakerült tanuló társaikkal még a mennyiségben sem tudtak versenyezni, a realiskola ezen legfőbb tantárgyában. Ezen tapasztalásnak hivatalos kifejezést adott Sztoczek műgyetemi igazgató ur 1872-ben, a midőn a műgyetemen 16 kitünő hallgatója közül csak 7, még inkább pedig Conleger igazgató ur 1873-ban, a midőn 8 kitünő közül csak egy esett a realiskolára.

Mi lett tehát az eddigi, az előkészítés helyett szakképzettségre törekvő realiskoláknak az eredménye? Az, hogy tanítványaik nem képesek gondolkodni, magukat se szóval, se írásban kifejezni; hogy a társadalomban egy új és pedig feltűnő-

leg haszonelvű osztályt alkottak, a melyben — Csengery a nagy-kunizsai választókhoz — hiányzik a fogékonyság a szépre és jóra.

Az országos közoktatási tanács egy vélekedett, hogy a realiskolai nevelés eddigi félszégességét az okozta, hogy benne a történelem, továbbá a nyelv és irodalom igen alárendelt tárgyak voltak; emellevgyva a realiskolák számára új tantervet készített, a mely a gymnasiomokétól, kihagyásával a két classicus nyelvnek, alig különbözik. Ezen, az állami realiskolák igazgatóihoz alkalmazkodás végett már meg is küldött tanterv szerint a vallásra, a történelemre, a nyelvekre és az irodalomra, a föld- és a természetrajzra összesen 52 órával fognak a realiskolák többet fordítani, mint eddig, s hogy fordíthassanak is, az eddigi 6 osztály 2 osztályi al meg szaporítottatt. A gymnasiomi classicus nyelvek helyett a francia lesz bennök kötelező tantárgy.

Emnekutána megegyezik tehát a két középiskola abban, hogy mindegyik 8 éves és csak előkészítő lesz s hogy mindegyikből csak érettségi bizonyítvánnyal mehetni tovább; lényeges különbséget köztök a classicus nyelvek képeznek. No meg talán az is beillik különbségnek, legalább a szegény emberre nézve, hogy a gymnasiomok sokkal olcsóbbak. Olcsóbbak azért, mert a realiskolák száma egy viszonylik a gymnasiomokéhoz, mint 1 : 5-höz, következőleg a legtöbb tanuló közelebb éri a gymnasiomot, mint a realiskolát; meg olcsóbbak különösen azért, mert a gymnasiomok, ezek levén az ország előszülöttjei, sokkal jobban el vannak látva szorgalomdíjakkal és tápintézetekkel, mint a realiskolák, mely utóbbiaknál a szorgalomdíj alig tesz számot, a tápintézet pedig — tudtom szerint — teljesen hiányzik.

Hát az érettségi vizsgálat utáni időre

nem mutatkozik a két iskola között egy kis különbség? Egy kicsiny: „A realiskola — így szól a m. kir. polytechnikum a realiskolai tanterv felett a miniszterhez benyújtott nyilatkozatában — kihalóban levő faj, mely a közdelmet az új tervezett gymnasiommal sehogy sem állhatja ki. A gymnasiumból minden lehet, egyetemi hallgató is, technikus is; a realistából csupán technikus. A középtanodai törvényjavaslat 1. §. világosan kimondja ezt: a gymnasiomok kiválóan az egyetemre — tehát a műgyetemre is, — a realiskolák a műgyetemre tehát nem kiválóan mint amott, hanem csakis a műgyetemre készítenek elő. Mi indítsa tehát a szülőt — tudva azt, hogy 10 éves gyermekben vajmi ritka a pronunciatl hajlamni indítsa arra, hogy fiát a realiskolába adja, homán 8 év múlva csak egy ajtó fog nyitni, t. i. a műgyetem felé; és miért ne adja a gymnasiumba, homán ugyan csak 8 év múlva a szélrózsa minden irányában szabad utja lesz? Talán azért a kevéske francziáért, a mely nyelvet ép úgy nem fogja megtanulni, mint amott a latint. Megvagyunk győződve, hogy magán uton egy 20 éves ifju 6 hónap alatt többet fog megtanulhatni a franczia nyelvből, mint a mennyit a realiskolában 8 év alatt.“

Elismerem, hogy ezen, a realiskolák szükségességére és értékére vonatkozó, most idéztem nyilatkozat a lehető legilletékesebb s lényegileg egészen helyes; mind emellett két kis megjegyzéstől nem kimúlhetem meg. Egyik: a latin nyelvre 46 órát fordít a gymnasiom helyenként, a francziára 19-et a realiskola; következőleg merőben lehetetlen, figyelembe vévén még a latin nehézségét is, hogy a latinban ép oly kevésre menjen a gymnasiista, mint a francziában a realista. Másik: hogy a 20 éves gymnasiista az 6 latin nyelvbeli ismereteinek alapján megtanulhat 6 hónap alatt a

francziából annyit, a mennyit a realista 8 illetőleg csak hét éven — az első osztály nem tanulja — át tanult, ezt hiszem, sőt magam is állítom; de hogy a realista a latin nyelv nélkül is ugyanazt megtehesse, ezt ugyan nem hiszem.

A közjegyzői intézmény ismertetése.

A közjegyzőségek felállítása által a kormány első sorban azon célt óhajta elérni, hogy a jogtudomány- s törvényekben nem eléggé jártas népszakavatott, eskü alatt szolgáló, részrehajlatlan közveket nyervek ügyeinek bíróságon kívüli rendezése tekintetében.

A közjegyző tehát nem arra van hivatva, hogy a megtörtént jogsérelmeket orvosolja, hanem, hogy az ügyletek megkötése és magánjogi viszonyok előzetes rendezése által elejét vegye a helytelen kötések s jogismeretek hiányából származható zavaroknak és pereknek.

A közjegyző az előtte megkötött ügyletek helyessége s törvényességéről felelős, elannyira, hogy ha a közjegyző hibájából bármely előtte szerződő félnek kára származnék, a magyar kir. kincstár javára leköötött biztosítéki összegből az illető felet kárpótolni tartozik.

A közjegyzőnek ezen szigorú felelősségéből érthető meg azon közhitelesség, melynekfolyva közjegyzői aláírással ellátott okmányok közziratoknak tekintetnek, s ellenükben minden kifogás elenyészik; innen érthető meg a törvénynek azon rendkívül nagy horderejű intézkedése, hogy egy szabályszerűen kiállított közjegyzői okirat alapján, ha abban a kötelezettség teljesítésének időpontja is megállapított (p. o. adóslevelek) a fél kérelmére — a nélkül, hogy előbb egy gyakra hosszadalmas és költséges per volna lefolytatandó — a peres eljárás teljes mellőztével egyenesen végrehajtás rendelkezik.

Miután a magas kormány a kir. közjegyzőségek felállítása által épen a nép jogi életét kívánta rendszeres állapotba juttatni, s a közhitelel személyek által betöltött állomások épen a nép jo-

TÁRCZA.

NÉPDALOK.

I.

Habot ver a Kettős-Körös árja.
Nincs a földön a rózsámnak párja.
A kert alatt merednek az árok,
De én hozzá még is arra járok.

Ha megugat az úton a kutya;
Kinyílik a rózsám kis kapuja,
— A kutyanak szólni se merek —
Ne is tudják, hogy én kit szeretek!

Ha elmegy a daru, fecske, gólya,
Nem járok én többet a fonóba;
Az új boron — ha az Isten éltet —
Haza viszem kedves szeretőmet.

II.

Körös vize be sokszor kiárad...
Szívemet is elönté a bánat,
Körös vize kifut a laposra,
Két orcámat sűrű könyvem mossa.

Csodálják a kis falusi lányok,
Hogy én mindig szomorkodva járok, —
Kis kalapom a szememre vágom;
Nincs is nekem senkim a világon.

Szegény legény!... hallom innen — onnan —
De a szívem rá csak még se dobban, —
Beszélhetnek akármit felőlem. —
Elszólták a szertőmet tőlem!...

Z. M.

Tárca quodlibet,

vagy:
tapasztalatok, míg körül sétáljuk
a gyulai promenádot.

Datum: egy szombat este.

Egymással karöltve két fiatal lányka halad. Szép szőke lányka mindakettő, az egyik sugar, a másik alacsony, de migennek ártatlan gyermekded kelleme és játszi kedélye megigéz, elbűvöl és fogva tart, mint a gyöngyvirág alakja és illata, — addig amaz minden szépsége mellett is hidegen érintetlenül hagy, mint a kinyílt cactus, melyen bámulunk és békétlenkedünk: miért e pompás virágkehely ily durva, tövises?

A két szép leány talán a miénkhez hasonló szemlét végez, jóízűt kacagva, kedélyesen mosolygva a véletlenül feltárt alakok és jelenetek.

Van ugyan mellettök egy szál fiatal ember is, de az ugyan nem tesz egyebet mint nagy talán kalapjával köszöntget az ismerősöknek, s rengeteg nagy száját mosolyra húzza néha, épen mintha kérődzni akarna.

— Gyere ide hügom, valaki hozzád ért és összegyűrté tunikádat, hadd igazgatom csak meg! — kiált a magas leánykára léczán ülő néjje, akit a Dodona berkeiben ült Pythia papnő sem szégyenített volna meg beszéd dolgában annyi igaz, — hanem fél is a nyelvtől ellenség és jóbarát egyként.

A begyürödött fodor kiigazítva, a két lányka tovább halad, s a néni kecskerrel néz utánok, (bár jól látna még szabad szemmel is, de hát ez urasabb) és szomszédjához fordulva szól:

— Hügom épen olyan mint én voltam valaha... az az hogy pár évvel ezelőtt.

... Amint arra mentem mintha egy gonosz kétkedő mosolyt láttam volna a jó úr arcán. Valjon min mosolyoghatott? ...

Szomszédasszony, hogy vette tegnap a keyeret?

— Tudja lelkem én mint úri asszony nem járok a piacra... Oda adom az inasok a pénzt, az bevásárol mindent, s ha nem jó — visszaküldöm... mint az úri asszonyok.

— Az igaz. — Ez két polgárnő, kiknek egyike csak annyiban „úri asszony“ amint gyakran mondani szereti, amennyiben nem jár a piacra, és férjét „az úr“-nak szólítják az inasok, egyébiránt egy pár éve még papusban dolgozott, azért is van most másfél rőfös aranylánc a nyakában. (Valjon nem talni?)

— Miért nem szerencséltet ön látogatásai-val? — Kissé messze lakom ugyan, de hisz a szerény ibolya is élrejtve virul.

— Hm, ühm, ühühüm!... A „szerény“ meghívást egy fiatal kisasszony tövé, ki ha nem holdhát akkor bizonyosan regény-kórbau szenved, pedig kár érte, máskülönbén szép leány. A meghívással megtszintelt s egész véletlenül oda akadt fiatal embert oly erős köhögés, hurut és tüszkölés fogja el erre, hogy nem tud szóhoz jutni, s zsebkendőjével sokáig egészen betemeti arcát, (hogy ne lássa a kisasszony, mily átkozottul rájött a kacagás.)

— De kérem ez még semmi!

— Ugyan?

— De igen!... tegnap este haza megyek... kérem se a kávém nincs kész, se a kicsinynek nem adta oda a levest... de fel is pofoztam a vén égetni valót!...

E „gyöngéd“ discursust egy kis hitvány vézna asszony folytatá egy másik asszonysággal, aki bizonyára ép úgy megutálta őt mint én, amióta tudom hogy az a „vén égetni valót“ diszjelzével megtisztelt és felpofozott egyén, ennek a kis szivtelen asszonynak anyósa volt.

— Nézd milyen sületlenül van öltözve ez a lány... hol láttál fekete tunikát barna ruhán? — E szakértőinek hűt divatbírálatot a „haute volée“ egyik hölgye koczkáztatá, a már nem épen a „rózsa évek“-ben levő barátnejához.

A megbírált ruha tulajdonosa véletlenül hátratekint s szíves mosolylyal fordul a „tisztelbeli divatárusnő“-höz:

— Ti is itt vagytok lelkem, nem is láttalak.

— Na itt! — válaszol amaz olyan hangnyomattal, hogy az ember alattomban hozzá érthette volna még: a ki lelke van!

— Áj, de csak jól húzza ez a kutya cigány!... ez a banda lett volna jó a körbába, ugye?

Fölösleges talán mondanom is, hogy ez egy szerelmes suszter legény, s akihez a szavak intézve vannak, az Dulcinea — egy kis szobe-leány, ki nagy restelkedve szégyelösen felel rá annyit, hogy:

gi életét megmérgező zugírások elnyomását s megsemmisítését czélozzák:

kötelességemnek tartom a közönség előtt világitásba helyezni azon munkáért, melyben a közjegyzők működnek, s megnevezni azon ügyeket, a melyeknek érvényességére a közjegyzői részvétel mulhatlanul megkívántatik.

A közjegyző hatásköre kiterjed:

1) közokiratok (szerződés, adóslevelek stb.) felvételére:

- 2) végrendeletek felvételére;
- 3) tanusítványok kiállítására;
- 4) okiratok és értékneműek őrzetére;
- 5) hagyatéki ügyek körül eljárásra;
- 6) bírói megbízások teljesítésére;

A jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat mulhatlanul megkívántatik:

1) a jegyesek és házas felek közti vagyoni viszonyokat szabályozó, továbbá a házastársak között kötött adásvévesi, esere-, eljáradéki és kölcsönszerződéseknél, valamint egyéb jogügyleteknél, melyekben az említett személyek egymás irányában kötelezettséget vállalnak;

2) ugyanezen személyek között kötött ajándékozási szerződéseknél, ha az ajándékozott tárgyat nem adatott;

3) hozomány átvételéről kiadott elismervényeknél, akár a házastárs, akár más részére adatnak ki.

4) minden jogügyletnél, melyet vakok, olvasni nem tudó sikek, vagy irni nem tudó némák és siket-némák kötnék, ide érve az örökösödési szerződéseket is, amennyiben a jogügylet megkötésénél személyesen járnak el.

A közjegyző minden ügyre nézve, melynek közjegyzői minőségben közreműködött titoktartásra kötelezettség, s a felek kívánatához képest a közokiratot köteles azon nyelvek bármelyikén felvenni, a melyekre nézve feljogosított.

A közjegyzőnek jogában áll a már kész magán-okiratot is közjegyzői okirat minőségével felruházni, mi olyképp történik, hogy a már kész magán-okirat a jegyzőnél eredetben letétetik, s ezen letétéről a közjegyző által jegyzőkönyv vétetik fel, mely jegyzőkönyv a letett okirathoz fűzetvén, az, közokirat erejére emeltetik.

Jogosítva van a közjegyző végrendeletek felvételére, hol — ha a felek a törvény által megkívánt 2 tanut használni nem kívánják, jogukban áll a felvételre egy másik közjegyzőt meghívni, ki a tanuk helyét törvényerejűleg pótolja. A már kész végrendeletek, ugy mint a magánokiratokról mondatott — közokirat erejével felruházhatók.

Jogosítva van a közjegyző tanusítványok kiállítására, hová tartozik:

- 1) Az okiratok másolatának hitelesítése.
- 2) A kereskedelmi és üzleti könyvekből készített másolatok hitelesítése.
- 3) Fordítások készítése vagy a már kész fordítás hitelesítése.
- 4) Névaláírások hitelesítése, melyre nézve szükséges, hogy a fél a hitelesítendő aláírást a közjegyző előtt tegye, vagy a már létező aláírást a közjegyző előtt sajátkezü aláírásának ismerje el.
- 5) Okirat előmutatása időpontjának bizonyítása.
- 6) Életben lét bizonyítása, mi végből az il-

létének a közjegyző előtt személyesen megjelenni szükséges.

7) Közgyűlési vagy választmányi határozatok hitelesítése.

8) Tényeknek, u. m.: árverési, árlejtési és ajánlati tárgyalásoknak vagy kisorsolásoknak stb. tanusítása.

9) Ertesítvények adása.

10) Közlemények tartalmának és elküldésének bizonyítása; s végre:

11) Váltóútvások felvétele és közlése.

Jogosítva van a közjegyző okiratokat, adósleveleket, váltókat, zárt végrendeleteket s más értékneműeket őrizet alá venni, ezeket azonban a fél kívánatára bármikor visszaadni köteles.

Azonfelül, hogy bírói megbízás folytán a hagyatékok leltározását s tárgyalását függetlenül végzi: nagykoru örökösök megkeresése s megbízása folytán jogosítva van az összes hagyatéki ügyek elintézésére, illetőleg az osztály megtételére.

Végre jogosítva van a közjegyző a hatóságokhoz általában, a bírósághoz pedig nem peres ügyekben beadványokat intézni. — Ily ügyek és beadványok a következők:

Czégbejegyzések, kereskedelmi könyvek hitelesítése, elveszett értékpapírok és okiratok megsemmisítése, eltűnt örökösök boltnak nyilvánítása, önkéntes becstök és árverések, ingatlanok átírása, teleknyvi be- és kitáblázások, miniszteriumok és közigazgatási hatóságokhoz benyújtandó bármilyen kérvények, minden a katonai hatóságok előtt fenforgó ügyek (házassági engedélyek, szabadságolások és a katonaságtól elbocsátások) árva és gyámhatóságokhoz intézendő bármilyen kérvények, árvaszeleki jóváhagyások kieszakölése, nagy korúsítása, gondnokság alá helyezettétek iránti folyamodványok stb. Egyáltalában minden perenkívüli ügyek.

Midőn a fentebbit közzétenni kötelességemnek tartottam, azon reményemnek adok kifejezést, miszerint a közönség meggyőződést szerezvén, a közjegyzői intézmény ülvös voltáról a magas kormány által ez irányban kitűzött czél melletten elfog éretni.

Kelt Békés-Gyulán, 1875. évi augusztus 21.

Miskolczy Barnabás

b.-gyulai kir. közjegyző

A szarvasi járás szolgabirájának körrendelete a járási községek elöljáróihoz.

Mindegyikük előtt ösmeretes köztudomású azon súlyos anyagi helyzet, melyben szeretett hazánk szenved, sok száz éves mulasztást keltetvén országunk képviselőházának úgy a szellemi, mint az anyagi téren helyreépítési, száz meg száz millióknak kiadásra lett szükségessé, mely kiadásokat az évi bevételek nem fedezvén, nagy százaléku kölcsön mivelethez kellett folyamodni, hozzá járult ezekhez, 4—5 éves rosz termés, minek következménye lett az adófizetési képtelenség, úgy, hogy adó s százalékból több a hátralék 100 milliónál, melyek következtében oda jutott hazánk, hogy nem csak töké adósságot, de annak kamatait, valamint az állami kezelési költségeket is csak az esetre képes törleszteni s fedezni, ha a régebbi adóhátralékok s a folyó adók minden honpolgár által kellő készséggel fizetettek.

— E' bizon!

E közben a legény szabadságot vesz magának már különben is a korláthoz támaszkodva — megcsipni a kis lány gömbölyű arcát, mire az durczásan elfordulva rákiált:

— Ugyan ne szekírozzon má!

A toronyóra elveri a kilenczet, a cigányok szünetelnek, mert a katolikus meg a református templomban elkezdnek harangozni, úgy hogy nem érti meg az ember a maga szavát se, s a publikum sokkal jobban szeretné, ha elalult volna a református eklézsia hivatalbuzgó harangozója, mert tudni való, hogy az ugyan a maga rátájából el nem enged egy kongást se, s amíg elhagyja a harangozást abba jó tíz percze bele telik.

A promenádön kívül is elég élénkség uralkodik. A fél országotat a „nép és katonaság“ foglalja el, — míg a járdákon az uri osztály gyéren képviselt tagjai sétálnak.

Három fiatal urbölyg körül az udvarlók egész serege rajong. Végre kettő elfoglalja két oldalról a tért, s lassanként aztán elmaradoznak a többiek.

Ha Páris volnék (nem a város, hanem az a pogány görög), — a világ minden almáját oda hordanám hódolatom jeléül e szép kis barna lányka elé, bizonyosságul annak, hogy Vénus ifjasszonyánál hasonlítatlanul szebbnek tartom.

Most még csak el se mondhatom neki ezt a bókot, amely ép oly sületlen ugyan, mint amily „nagyot mutat.“ Na, de az a két hüvelyk híján

Én megvagyok győződve, hogy járásom polgárai felfogják hazánk ezen nyomasztó súlyos helyzetét, s önként minden törvényes eljárás alkalmasa nélkül igyekezni fognak adóhátralékaikat leróni, s tartozásaik pontos lefizetéséért hozzájárulnak ahoz, hogy hazánk eme nyomasztó, állami létünket fenyegető, szegényteljes helyzetből ki szabadíttassék, s nem leandek kénytelen az adóbejáratát állásomhoz kötött kötelezettségszerűleg a legnagyobb eréllyel s kérlelhetlen szigorral eszközölni.

Különösen ki kell emelnem azon szerencsés körülményt is, hogy járásom területén azon kevesek közé tartozik, hol az idén általában jó közép-szerű termés van, hozzá járul ehez a gabonának magas ára, s minden pillanatban értékesíthetése, nem áll fenn tehát az ok, mely eddig a kimélete-sebb eljárást igazolta; akarát kell csak a polgári kötelesség teljesítéséhez, s adóját szegény s gazdag, földesgazda és napszámos könnyen lefizetheti.

Ezek előre bocsátása után kötelességükbe teszem a járásbeli községek elöljáróinak:

1-szor. Rendes rovatos ivbe irassanak össze mindazok, a kik a multból, azaz 1875-iki év január 1-éig hátralékban vannak akár egyenes állami adó, akár százalékos fizetéssel; az összeírás rovatái álljanak: a) sorszám, b) házszám, c) név, d) tartozási összeggel, és tartozási százalékkal. Ezen összeírás f. év aug. 10-igokvetlenül összelegyen állítva, s ide beérjesztve.

2-szor. Addig is, míg az adóhátralékosok irányában a törvényszerű eljárást foganatba vennem, szoros kötelességévé teszem az elöljáróságnak a f. évi adó behajtását azonnal a legnagyobb eréllyel megkezdeni; s különösen kötelességévé teszem az elöljárói tagoknak a jó példavai előmenést azaz, hogy esedékes adóhátralékaikat mulasztatlanul befizessék; minek megtörténtéről rövid idő alatt személyesen fogok meggyőződést szerezni.

3-szor. Eme rendeletem mindegyik hitfelekezet templomai előtt többszörösen szóról szóra felolvasandó, s azon kívül dobszó s cédulázás útján figyelmeztessenek a lakosok adóhátralékaik lefizetésére, azon hozzátétellel: hogy járásomban f. év november hó 1-én adó hátralékban senki sem lehet, előre is kijelentvén, hogy az aki october hó végéig ugy a régi, mint a folyó évi adóhátralékaikat le nem fizeti, az ellen a végrehajtást törvényszerű kötelességemmel fogva kérlelhetlenül fogom alkalmazni.

Szarvas, 1875. júli 26.

r. l.

Tanügy.

A békési orthodox izraelita hitközség 4 osztályu népiskolája a törvény kívánalma szerint van berendezve s felszerelve. Az iskola vezetése Link Márton elemi főtanítóra bízott, ki feladatának dícséretesen megfelel, s tanítványai — mint illetékes helyről értesítettünk — minden tantárgyban, — de különösen a magyar nyelvben és számtanban — figyelemre méltó előhaladást tanúsítanak.

Szép világot vet az illető hitközség tagjainak felvilágosodottságára, az alább következő levél, hatalmasan megzafolván a „maradé“ előnevet, melylyel az orthodox izraelitákat igen sokan megistelték. E levél következő:

A békési aut. orthodox izraelita hitközség elöljáróságának!

Folyó hó 11-én 10¹⁸⁷⁵ sz. a kolt hivatalos levélkülből megérttem, hogy az igen tisztelt hitközség f. hó 10-én tartott közgyűlésében iskolaszéki elnökül egyhangulag elválasztattam.

Ha eltekintek azon körülménytől, hogy a megtiszteltetés az én csekély egyéniségemet érte, s csupán azon tény tekintem, hogy egy orthodox izraelita hitközség protestans embert választ felekezeti iskolája szervezésére, s abban az oktatás és nevelés vezetése, ezen hazánk s az abban élő összes hitfelekezetek történetében páratlanul álló tény felett, mint az emberiség őszinte barátja, ki hiszem és callom, s mint orvos tudom is, hogy isten az egész emberi nemet egy vérből teremtette, lehetetlen ki nem jelentenem legőszintebb örömmel.

Ezen választásból azt következtetem, hogy önök gyermekeiket nem vakbuzgó egyháztagokká, hanem felebarátait egyenlően szerető, kellő műveltséggel s tudománnyal bíró s vallásos egyénekké akarják nevelni.

Ily nemes czélra közreműködhetni legnagyobb szerencsémnek tartom, s ezért készséggel elfogadom az önök által reám ruházott tiszteletről méltó hivatalát.

Reményem önök áldozatkészsége s buzgalma folytán sikerülni fog, ezen most keletkező iskolát a törvény s a mai kor kívánalma, s igénye szerint berendezni, s a virágzás magas fokára emelni.

Isten legjobb áldását kérve önökre, a hitközségre, s ebben az iskolára, megkülönböztetett tisztelettel maradok

Békésen máj. 14-én 1875.

Dr. Hajnal István.

Figyelmeztetés a t. szülékhez!

A b.-csabai nőképző társulat polgári leányiskolájában, miként kiadott „Ertesítő“-je 15-ik lapján olvasható, a legközelebbi tanév szeptember hóban veszi kezdetét, és pedig: szept. 1—4-ig lesz a beíratás, és 6-án a rendes tanítás megkezdése.

Ezen 1875-ik tanévben polgári leányiskolánk-nak 3-ik osztálya is megnyitattik.

A 3-ik osztályban felvétetnek, kik a 2-ik osztályt itt, vagy más nyilvános polg. leányiskolában végezték, s erről elfogadható bizonyítványt hoznak, vagy külön vizgát tesznek.

A 2-ik osztályba lépők hasonlóan tartoznak igazolni az első osztály sikeres bevégeztét, vagy külön vizgát tenni.

Az 1-ső osztályba felvétetnek magyarul értő és beszéző, legalább 4 elemi osztályt sikerrel végzett növendékek, kellő bizonyítvány vagy külön vizga mellett.

Ezen külön vizga mind a három osztályra szept. 5-én reggel 9 órakor fog az iskolaépület hivatalos termében megtartatni.

B.-Csabán, 1875. auguszt. 18.

Kemény Mihály

a b.-csabai nőképző társulat elnöke.

— A szarvasi főgymnásiumban a beiratkozás szept. 2-án, a tanítás 6-án fog kezdődni. Lépéseket tettünk, hogy az új tanévben ifjúságunk rendszeresebb tornatanításban is részesülhessen.

Tatay István

igazgató.

Nyilvános számadás és köszönet.

A Szeghalmon f. hó 15-én tartott mükedvelő előadás és táncvigalomról a bevétel 220 frt. Kiadás 70 frt. Tiszta jövedelem 150 frt, melyből felülfizetés 33 frt 50 kr. Ehez járultak: Simay János ur 10 frt, Petri Mihályné asszony 6 frt, Péter András ur 5 frt, Dr. Christó Pál ur 3 frt 25 kr., Kardos Mihály ur 3 frt 25., Grosz Adolf ur 2 frt, Hajdu József ur 2 frt, Rájtérné asszony 1 frt, N. N. 1 frt. Mely 150 frtnyi összeg, mint a Szeghalmon felállítandó „Kisdedőce“ alapja, az egyházi elöljáróság felügyelete alatt a gyulai takarékpénztárba fog kamatozás végett letétetni, Midőn erről a n. é. közönséget van szerencsém értesíteni nem mulasztatom el, hogy hálás köszönetet ne mondjak Gr. D'Orsay Emil ömöltóságának, ki kastélya udvarát előadás és tánchelyiségül szíves volt átengedni. Forró köszönetem fejezem ki Domokos Mariska, Pesti Helén és Tatár Irén kisasszonyoknak, kik szem előtt tartva a szép czélt-közreműködésökkel lehetséges tettek, hogy az előadás sikerüljön. Köszönetem fejezem ki továbbá Güldán Vilmos uradalmi kertész, és Güldán Sándor erdész uraknak, kik nem kimélve időt és fáradságot, a színpadot, — mely kertet ábrázolt — izlésteljesen felkészítették.

Köszönetemet fejezem ki végre mindazoknak, kik felülfizetésekkel és a színpadhoz szükséges anyagokkal bennünket pártfogolni szívesek voltak. Szeghalom, augusztus 18. 1875.

a rendezőség nevében:
Christó Miklós.

Ujdonságok.

△ Király ö felségének születése napján, s Szent-István, apostoli királyunk ünnepén, a kegyelet szokásos szép nyilvánulását alkalmunk volt az idén is tapasztalni. Mindkét napon az ünnepélyes isteni tiszteleten, — melyet Göndöcs Benedek apát ur teljes egyházi dísz- és segédlettel végeztet — jelen voltak: az összes honvéd tisztikar, s a díszkivonulásra kirendelt honvédség, a megyei, törvényzéki és városi tisztviselők, az adóhivatal és a hívek közül is igen sokan. A mise alatt a gyermek-zenekar játszott zenemű részleteket, meg lehetős szabattossággal, s egy pár darabot igen szépen, hanem az ugynevezett „intrádák“ sohasem sikerültek elég jól.

△ Láttunk a két „templomi paradén“ egy pár dísz magyar ruhát is, és ezek látása szinte jól esett; — bizonyára tekintélyesebb hazafiakként tüntek fel a kardos, mentés, kolcsag-forgós urak mellettük ülő szomszédjaiknál, kik kockás pantalonjuk zsebébe mélyesztve kezeiket, — ünnepeltek, nagy mosolygva. Elfelelték már a hatvanas évek nemzeti szellemét, s elfeledték az akkor felvillanyozó költeményt, melylyel felsőhátnk mi is: „Régi dalmány, régi kalpag, s kik e honért éltek-haltak, feltámadnak hát megint? — Látásukra bár a léha itt-ott kacajra fakad: hadd kacajjon, majd elhagyja, — magyar ne szegyeid magad!“ — A sőhajta emlegetett „tempi passati utáni je-remiádok hasztalanok, ha a nemzet elhagyja önmagát, ha a nemzeti erkölcs, nyelv, viselet szokás naponként lábbal tapodtatik önmagunk által, ha „elhamvad a magzat hó szerelme, nincs magasra vivő szenvedelme, s jégkebelben fásult szívet zár!“

HIRDETÉSEK.

27 krajczáros bazar.

Fiók-üzletünkben a városházával szemben

ajánljuk a nagydemű közönségnek legújabb

disz, norinbergi, szövött és rövidárúkat;

továbbá mindenféle selyem, bársony, atlasz és faulle szalagokat minden színben és szélességben; — esipkéket, rojtokat, himzett szegélyeket és betéteket, moussin, moll, creppe-lisse, chiffon, tüllanglais, blond, nyári keztyű, harisnya és nyakkendők.

Tajték szivar-szipkákat, pipákat, pipaszárakat, pénz-, és szivartáskákat, séta-pálcákat, tollkéseket, kefe, fésű és illatszereket, legyezőket, kézikarikákat, brosch és fülbevalókat, harisnyakötőket, és sok számos más ilyféle tárgyakat

darabonként 27 krajczárért.

Ugyanott ajánljuk egyszersmind nagy raktárunkat **hölgy, ur és gyermek-czipőkkel**; ugy szinte a legújabb nemez- és szalma-kalapokkal, a legjutányosabb árakon.

Vidéki megrendelések gyorsan utánvétel mellett eszközöltnének.

Teljes tisztelettel

10—10(86)

**Silberstein testvérek
Gyulán.**

27 krajczáros bazar

Dr. HANDLER MÓR

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész

gyógyít gyökeresen fényes és tartós siker biztosítása mellett mindennemű

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint

magömléseket,

az **ingerlekeny gyengeséget,** az **ondófolysást,** különösen a

tehetetlenséget

(elgyengült férfierőt);

2) **hugycsőfolyásokat** (még oly üdülteket is), a **nemzőrészek bujakóros felkelyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjában és elcsufításában;

3) **hugycsőszűkítések;**

4) **friss és idült nyákfolyásokat nőkél,** az ugynevezett **fehérfolysást** és az onnan eredő;

MAGTALANSÁGOT;

5) **bőrkiütéseket;**

6) **a húgyhólyag betegségeit** és mindennemű **vizelesi nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utca 2-ik sz. alatt kigyó- és városház-utca sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek. 2—24 (101)

KIADÓ LAKOSZTÁLY.

A belvárosban 77. sz. a. fékvő — három szobát, konyhát, éléskamarát tartalmazó ház, külön udvarral — f. év Szent Mihály napjától bérbé kiadó; értekezhetni Szigethy Lajos ügyvéd úrnál. 3—3 (100)

Hirdetmény.

Közírté tétetik: miszerint Gyula városa határában az ugynevezett urasági szőlőskertben levő három hold tehermentes szántóföldem, mely telekkönyvileg azonnal általiratható — szabad kézből eladó. A föltételek iránt értekezhető az alólírott tulajdonossal.

Kelt Gyulán, 1875. aug. 12-én.

Fábrj Márton,
h. ügyvéd,
(103) 2—3 gyulai lakos.

Hirdetmény.

Mező-Berény közönség italmérési joga, mely az 1875-ik év szeptember 29-iktől az 1876-ik év april 24-ik napjáig 8 korcsmába gyakorolható, az 1875-ik év szeptember 5-én délután 3 órákor a közönség házában tartandó nyilvános árverés útján — a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog kiadni; — az árverési föltételek az 1-ső jegyzői iratában adig is bármikor megtekinthetők.

Kelt Mező-Berény augusztus 9. 1875.

(102) 2—3 Városi előjárók.

Hirdetés.

Egy jó karban levő **besz-kázott hátú fűszer-árvány 2 szakaszban, 60 kisebb, és 22 nagyobb kihúzó fiókkal, megvehető illendő áron Mező-Berényben.** (105) 2—3

Zsigmond György,
kereskedő.

Kiadó és eladó bolt.

Gyulán, a főtéren és a piacz közepontján a Szálisz-féle házban egy **nagy bolt** díszes állványokkal és asztalokkal (pudding-kal) teljesen felszerelve, minden órában kiadó. Az állványok és asztalok jutányos ár mellett bérlet nélkül is eladók.

Ugyanott egy **dúsan és díszesen felszerelt CZUKRASZDA** minden hozzá tartozó eszközökkel kedvező föltételek mellett órákon eladó.

Értekezhetni alólírottánl.

(108) 1—3 **Özv. Szálisz Sebestyenné.**

Hirdetmény.

A b.-csabai közbirtokosság részéről közzétételik, — miszerint folyó évi augusztus hó 29. napján d. u. 3 órákor — következő haszonbérleti tárgyak f. évi szeptember 30-tól számítva 3 évre s ugy 1878. szeptember 29. napjáig — a közbirtokosság hivatalos helyiségében — a városházánál nyilvános árverésen haszonbérbe adatnak. u. m.

I. Az új emeletes bérházban fent az emeleten.

1-ör. Egy lakrész, — melyhez az utcára 2 szoba, udvarba egy szoba, konyha, külön cseléd szoba, egy kis- és nagy kamara — padlás és lent egy fatartó pince tartozik.

2-ör. Egy másik lakrész — mely áll — egy kettős ablakú szobából az utcára, 2 szobából az udvarra, és lent egy fatartó pinczéből.

Ezen bérleti helyiségekben — semmi nemű italmérési jog nem gyakorolható.

II. „Zöldfa“

című fogadó — szükséges helyiségekkel — az abban gyakorolandó vendéglői — s a ferálló törvények értelmében saját italmérési joggal.

III. Vasúti indóház melletti „Kakas koresma.“

Egy évre és pd. 1875. szeptember 30-tól 1876. szept. 29. napjáig az abban gyakorolandó — vendéglői — sa ferálló törvények értelmében saját italmérési joggal.

Az árverelő tartozik bánatpénzzel — minden egyes bérleti tárgyra külön-külön 100 frtot — az árverés alkalmával letenni, — mely összeg bérbe vétel esetében — bérlet első részletébe kamat nélkül beszámítatik, — a többi föltételek — a hivatalos órákban — bármikor megtekinthetők. 2—3 (104)

Lakás bérbeadás!

(107) 1—3

A b.-csabai népbank 1006. sz. házában a főtéren több lakosztály bérbe adatik, a f. évi Szent-Mihály naptól **egy,** esetleg három évre.

1. Az emeleten az egész utca homlokzat öt lakszoba, konyha, kézi kamra és padlással.

2. Szinte az emeleten egy kisebb udvari lakás, két szoba, konyha, kézi kamra és padlással.

3. Földszint egy udvari lakás, két szoba, konyha, kézi kamra és padlással.

Mindezen lakások szabadkézből adatnak ki, és szükség esetén Szent-Mihály előtt is használatba vehetők.

Értekezni és szerződni **BARTÓKY ISTVÁN** vezérigazgatóval lehet.

B.-Csaba, 1875. augusztus 14.

A B.-CSABAI NÉPBANK
igazgatósága.

Árlejtési hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszterium f. hó 22. 27956/III sz. a. kelt rendeletével a b.-gyulai honvéd taktanyában teljesítendő átalakításokat 1935 frt összeg erejéig engedélyezte.

Ezen intézvény következtében a kérdéses munkálatok biztosítására a b.-gyulai m. kir. 8-ik honvéd zászlóalj segédtiszt helyiségében 1875. évi augusztus hó 22-én délután 5 órákor zárt ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Felhivatlak ennél fogva a vállalkozni szándékozók, hogy a fent kitett napon délutáni 5 óráig ebbeli, a vállalati összeg 10%-ával ellátott szabályszerűen szerkesztett zárt ajánlatukat annál bizonyosabban benyújtsák, mint hogy később érkeztet ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az árlejtési föltételek az építési ügy iratok az alólírott zászlóalj parancsnokság irodahelyiségeiben a szokott hivatalos órákban betekintheők.

B.-Gyulán, 1875. augusztus hó 4. 2—2 (106)

A 8-ik henvéd zászlóalj parancsnoksága.

Hirdetmény.

A gerlai uradalom részéről Gerla községében levő uradalmi szélmalom minden szerkezetével és hozzá való eszközökkel eladatik; — venni szándékozók alólírtánl jelentkezni meghivatnak.

Kelt Gerlán, augusztus 18. 1875.

(109) 1—3

Hárshegyi István,
urad. tisztartó.

Braun és Czinczár
fakereskedésében

Gyulán, (110) 1—2

egy tanoncz felvétetik.